

Պատմութեան լոյսերուն տակ կը տեսնենք ուրեմն թէ Հայց. եկեղեցւոյ նուիրապետութիւնը Լուսաւորչէն մինչեւ Կիլիկեան թագաւորութեան վերջը, չէ՛ եղած ոեւէ ատեն նոյն խոյ աշխարհիկ պետութեան պէս բան մը, եւ ասիկա ուղիղ հետեւանքն է միջավայրի պահանջներուն եւ պատմական իրողութիւններուն:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՓԱՌԱԻՈՐԵԱԼ ԴԷՄՔԵՐ

(Աւագ Տօնեալ արքիւ)

« եւ որ ինչ ի՛մ է՝ ամենայն քո՛ է,
եւ որ ինչ քո՛ է՝ այն ի՛մ է: Եւ փառաւորեալ եմ ի մասսա: » Յովն. ԺԷ. 10:

Աւետարանին դասերը ամուլ չեն մընացած աշխարհի խլացուցիչ աղմուկներուն մէջ: Թէեւ թրմ-
փրկեալ ՓԱՌՔԵՐԸ բաժնի բայց առողջ հոգիներ արթնցան Փրկչին ձայնէն, որ աւետիքն էր նոր կեանքի մը, և հետեւեցան անոր՝ փտտահ և ամուր քայլքով: Հայաստանեայց եկեղեցին փայլուն կաճառ մը կազմեր է Փրկչին այս հետեւողներէն, որոնք, սուրբ լուսապատկը իրենց գլխուն, կուգան կը շարունակեն եկեղեցւոյ մէջ, իրարու ետեւէն և իրարու հետ, իրենց աներեւոյթ բայց փառաւորեալ դէմքերով, տօնախմբութեանց հանդիսաւոր, լուսազարդ, պերճաշուք, սրտայայտ, հոգեռանգն արարողութիւններուն, սաղմոսներուն, շարականներուն, քարոզներուն, երգերուն, աղօթքներուն, խունկերու բուրմունքին և մոմերու խորհրդալոյս պսպղումներուն մէջ: Մեր աչքերով չենք տեսներ զանոնք. նոյն խոյ անոնց անունով նկարուած պատկերներ չեն կրնար արտացոլացնել իրենցմով խորհրդանշուած հոգիները. բայց մենք կ'ըզգանք անոնց արժէքները, և մեր մտքին ու երեւակայութեան մէջ կը պատկերանան անոնք իրենց փառաւորեալ դիմերով:

Աւետարանի դասերուն ուշիմ և նուիրեալ հետեւողներն են անոնք: Փրկիչը ապրած է անոնց հոգիներուն մէջ և իրենք ապրած են Փրկչով: Աստուածորդին կը պան-

ծայ անոնցմով, փասն զի անոնք իր փառքերն են, և այդ հանգամանքով ալ Աստուծո՛յն են անոնք:

Անոնց առաջինն է Ս. Յակոբ, Մծրնի նշանաւոր եպիսկոպոսը, և Հայ շարականագիրն Յաղթող և Խորհրդալոյս Հայրապետը: Իր պատմութենէն շատ քիչ բան գի-

տենք. բայց մեզի շատ բան հասուցած է սուսնորքիւնը անոր հրաշալի կեանքէն: Հաւատքի, աղօթքի, նուիրումի, սիրոյ, զործի, ծառայութեան տիպարն է Ս. Յակոբ: Անոր պատանութիւնը և երիտասարդութիւնը մարտնչում մը եղած է մարմնի բռնապետութեան դէմ, և յաջողած անմարմին կեանք մը ապրել իր պարտուած միսերուն մէջ: Պօղոսի ահնարկածին պէս գիտցած է սորվիլ հրեշտակներու լեզուն և ընտելանալ Աստուծոյ ներկայութեան: Յիսուս ըսած էր «իմ ետեւս եկէք»։ Ս. Յակոբ լսեց այդ կոչը, հետեւեցաւ անոր և նմանեցաւ Փրկչին, փառաւորեց անորն զործ ու անունը և փառաւորուեցաւ Անով: Յիսուս հաւատած էր, եթէ մանանխի հուներին չափ հաւատք ունենաք, կարող պիտի ըլլաք լեռները տեղափոխել: Ս. Յակոբ եղաւ այդ հաւատքին մարդը, և հրաշալիքներ զործեց: Լեռներու առանձնութեան մէջ կը թեցան ինքզինքը և պատրաստուեցաւ ծառայութեան, իրեն տօնակից մէկ ճգնաւորի մը, Սուրբ Մարուգէի սիրով, խորհրդով ու զործակցութեամբ:

Բոլորովին հրաշալի է Ս. Յակոբին կեանքը, մեր զրապաշտ միտքերուն ընդհարող կեանք մը: Բայց արդէն ինքնին հրաշք մըն է զաղափարի ու հաւատքի կեանքը այս զրաքան աշխարհի կեղտերուն և կեղծիքներուն մէջ:

Աւետարանի առակով, անոր խօսքը ալ եղաւ անհամ ռամկութեան համար, անոր կեանքը յոյսի պէս փայլեցաւ տգիտութեան

խաւարին մէջ. իր հաւատքին վէմը չխախտեցաւ զործունեայ կեանքի ալեկոծութիւններէն. իր անձին ու խօսքին հմայքը կազդոյր մը եղաւ վշտազին հոգիներու և իրենք կայութիւնը՝ կեանքի բոլոր տառապանքներուն և անձկութիւններուն մէջ՝ հրաշագործութիւն մը:

Հայ շարահանագիրը նմանցուց զայն մեծըն Մովսէսին, Յովհաննէս Մկրտչին, Վիմանուն Պետրոսին: Նարեկացին իր հոգեւունջ ներբողներէն մէկին մէջ վերլուծեց Մծբնայ հայրապետին հոգեւոր ճոխութիւնը և անոր Սրբութեան մեծութիւնը և անոր կրօնքին յատկութիւնը:

Այսպիսի անբիծ կեանքերու մէջ կ'արտայայտուի Քրիստոնէութեան շիտակ և պարզ նշանակութիւնը, և եթէ ուզէք՝ զործնական ուղղափառութիւնը, զերծ դաւանաբանական կնճիռներէ և վե՛ր յարանուանական յաւակնութիւններէ:

Ո՞վ ըսաւ թէ Աւետարանը «խօսք» է և հակոտնեայ զրութիւն մը այս աշխարհի կենցաղին: Նայեցէ՛ք Ս. Յակոբի պէս կենդանի տիպարներուն, որոնք կ'ապրին գեռ, որովհետեւ ըմբռնած են յաւիտենական կեանքին դասերը Աւետարանէն, և խմած են կենդանի ջուրին անցամաքելի աղբիւրէն:

Փրկչին ծննդեան Տօնը կը կանխեն Աւագ Տօներուն հերոսները: Առաջին զոյգը յօրինուած է Հին կտակի հովիւ — Բանաստեղծ — Թագաւորին և նոր կտակի սիւններէն մէկուն ղէմքերէն. — Դաւիթ Մարգարէ և Տեառնեղբայր Յակոբ:

Դաւիթ Իսրայէլի պատմութեան հզօր և հոյակապ ղէմքն է: Անոր բոլոր թերութիւնները և տկարութիւնները, իբրեւ ռազմիկ, պատմական իրողութիւններ են, արատաւոր իրողութիւններ:

Բայց Քրիստոնէական եկեղեցւոյն մէջ սուրբի լուսապսակով թաղուած զուլթը Յիսներորդ Սաղմոսը մըմնջող Դաւիթն է, մեղքին գիտակցութիւնը արտափայլող հոգին, որ կեանքի բոլոր հանգրուաններէն գին, որ կեանքի բոլոր հանգրուաններէն անցած այս աշխարհի մէջ, և իր հանգիստը կը փնտոէ աստուածայինին մէջ միայն, և համարձակ կը պոռայ, Ողորմեա՛ ինձ Աստուծո՛ւ:

Քանինե՛ր կան «քրիստոնեայ» աշխարհին մէջ որ Դաւիթի պէս գիտնան յայտարարել թէ մեղք իմ տառքի իմ եւ յաւենայեմա՛մ:

Յակոբոս Առաքեալ, Տեառնեղբայր, Արդար կոչուած, նոյն իսկ իր ազգէն, նորահազմ քրիստոնէութեան երեք սիւններուն առաջինը, միւս երկուքն ըլլալով Պետրոս և Յովհաննէս Առաքեալներ, նախագահը երուսաղէմի ժողովին, առաջին եպիսկոպոսը երուսաղէմի եկեղեցւոյն, հեղինակը կաթողիկէ Թուղթերէն առաջինին, տիպար հաւատացեալ մը, որմէ կը պատկառին Հրեայք և նորադարձներ հաւատարապէս, որ կը քաջալերէ Պօղոսին առաքելութիւնը հեթանոսներու:

Աւանդական պատմութեան համաձայն ճգնասուն կենցաղի մը ժուժկալութիւններուն մէջ մարդուած, Արդարն Յակոբ իր բերանը չէ՛ դրած միւս և ցքի:

Ան իր սրբութեամբ և գիտութեամբ եղած է էփիլոս մը, որ կը նշանակէ ո՛չ միայն Արդար, այլ նաեւ պարխապ, պաշտպան ժողովրդեան՝ իր արդարութեամբ:

Յարուցեալ Յիսուս-Քրիստոսի անունն ու զործը այնքան շեշտուած էր Հրեաներուն մէջ որ օր մը եկան հարցուցին իրեն. Ո՞րն է Յիսուսին դուռը. — Ինքն Փրկչին է, պատասխանեց: Վկայութիւնը բարձրէն կու գար, և շատեր հաւատացին Փրկչին: Բայց ասիկա անհանգիստ ըրաւ խտասիրտներն ու թերահաւատները, և ըսին. «Աւա՛ղ, Արդարն ալ մոլորած է. պէտք է մէջտեղէն վերցնել զայն»: Աշտարակէն վար նետեցին զինքն, բայց չմեռաւ Արդարը, և սկսան քարկոծել. բայց նա ծնրադրի կ'աղօթէր Խաչեցեալին խօսքերով. Հայր, ներէ՛ առնո՛ց վա՛ն զի ըրածնին չեն զիտեր: Ասիկա աւելի կատղեցուց Աւետարանին թըշնամիները, և թափիչ մը իր տօփանով զարկաւ էփիլայի գլխուն և մահացուց զայն:

Երուսաղէմի եպիսկոպոսութիւնը, իբրեւ անմիջական հաստատութիւնը կազմակերպուած եկեղեցւոյն, Արդար Յակոբին առնունով կ'սկսի պատմութեան մէջ, որուն վրայ հիմնուեցան յետոյ յարանուանական եպիսկոպոսութեանց կամ պատրիարքութեանց աթոռները, որոնց շարքին երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութիւնն ալ:

Հայց. եկեղեցին մեծ չքով կը տօնա-

խրմբէ Աւագ Տօներուն այս առաջին զոյգը՝ իսկ Երուսաղէմի մէջ, մասնաւոր հանդիսութիւններով կը պատուուի ասոնց յիշատակը ու կը փառաւորուի, և Հայոց Պատմութիւնը, տեղական սովորութեան համեմատ, տարին միայն մէկ անգամ Յակորոս Տեառնեղոր տօնին առաւել, պահ մը կ'ելլէ Ս. Յակորին Աթոռը, առաւօտեան ժամերգութեան վերջերը, «Փառք ի բարձունսի եւ Մանկունի շարականի երգեցողութեան միջոցին, և կ'ընդունի Միաբանութեան շնորհաւորութիւնը»:

Ասիկա Տօնն է Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռին: Իսկ Աթոռը, խորհրդանշանն է առաքելական իշխանութեան, եկեղեցւոյ կանոնական հաստատութեան, և Աւետարանի ուղղափառ ոգիին պահպանութեան դարերու ընթացքին:

Երկրորդը Աւագ Տօներուն նուիրուած է Երուսաղէմի եկեղեցւոյն Նախասարկաւազին ու առաջին Մարտիրոսին: Աւանդութիւնը զայն նկարած է սարկաւազի պատմութեանով,

պատանի, սիրուն գլուխ մը թագադարուարը, Փրկչին լուծին խորհրդանշանը, ուսին կամ ուսնդանութ, մոմ, բուրձառ ձեռքերուն մէջ: Ինքնին սուրբ սպասաւորութեան խորհուրդ մը, պատկեր մը չքնաղ, նկարագիր մը լի՝ սուրբ հոգիով և շնորհքով: Պատրաստ ծառայութեան ամէն մէկ վայրկեան. ուրաքը, թեթեւ, սիրուն, լծեր է նախասարկաւազը ծառայութեան մը, որուն ծայրը մեռնիլ է գաղափարի և հաւատքի համար: Մոմը խորհուրդն է լոյսին, ճշմարտութեան, գիտութեան, որ ոչ միայն կը փարատէ մութը օդին մէջէն, այլ և հոգիներէն կը հալածէ տգիտութեան խաւարը. բուրձառը արծաթ՝ կը ծխէ ու կը ճննճերէ ո՛չ միայն խուկը, զմուսը և հալուէն, ցայտեցնելով բանաւոր աղօթքին խորհուրդը, այլ և սրբաւէր կենցաղի մը և մաքուր բարքին փառքերը հաւատացեալներու մէջ: Այսպէս Աւետարանին լոյսն ու գիտութիւնը վերածնելով գործնական կեանքի:

Ստեփանոս, պսակ մը իր անունովն իսկ, իր ծառայութեան առաջին հանգրուանին վրայ, ապացոյցը տուաւ իր հաւատքին ամբողջութեան, մեծաւ Աւետարանի համար,

դէմնդիման գալով խաչուած Փրկչին, անոր փառքերուն մէջ, երբ արատաւոր ձեռքեր քարերու կարկառին տակ կ'ուզէին խեղդել անոր ջինջ և հնչուն ձայնը:

Սրբազան երգիչը Նանասակ բարի շարականով բարացուցած է Ստեփանոսի ճշմունթիւնը:

Ստեփանոսի քարկոծումը կամեցողներուն միջև միայն մէկ մարդ կար որ ազդուեցաւ Բարի Նահատակին կեցուածքէն, և ներշնչուեցաւ անոր խօսքերէն:

Ո՛ր գիտէ, եթէ Ստեփանոս մը չնահատակուէր, թերեւ Պօղոս մը չվերածնէր յանձին Սողոմոն:

Ստեփանոսի տօնը Հայց. եկեղեցւոյ մէջ տօնն է բոլոր դպրոցականներու, բոլոր դպիրներուն, իսկ Երուսաղէմի մէջ, իրեն դասակից սարկաւազներուն:

Անո՛ւշ են իմ մանկական և պատանեկան յիշատակներս Ստեփանոսի տօնախմբութիւններէն ու հոգեւոր խրախճանքէն: Եւ երբ հիմայ, կեանքի սաստիճաններուն վրայ բաւական վերելքէ մը ետքը, կը տեսնեմ որ Ս. Յակորայ կոմարներուն տակ նոր և նուիրեալ Ստեփանոսներ կը փառաւորեն աստուածային պաշտամունքը և պահ մը կը հոգեկցին իրենց տիպարին, Բարի Նահատակի հոգիին, կը յուզուի սիրտս, և կ'ուզեմ որ այս Ստեփանոսներուն ուղղուած ըլլայ Փրկչին խօսքերը. եւ ասոցմով պիտի փառաւորուիմ:

Աւագ Տօներուն երրորդին փառաւորեալներն են երկու մեծ դէմքեր:

ՊԵՏՐՈՍ	Պետրոս հակասական
ԵՒ	դէմք մըն էր, յանդուգն
ՊՈՂՈՍ	և վեհերոտ միանգամայն,
	բայց կը ճառա-

գայթէր մաքուր հոգի մը. իր անուան խորհուրդը արդարացուց իր հաւատքին ժայռի նման ամբողջութեամբ: Փրկչին մատուցեալ գիշերը ուրացողը, և դեռ մինչև վերջին վայրկեանը իր ծառայութիւններուն մահէն վախճողը, Յո՛ւ երբս հարցումէն սթափած՝ չվարանեցաւ իր արիւնով վկայել իր ստրկած և քարոզած Աւետարանին ճշմարտութեան:

Պօղոս մարդն է տեսիլներու և յայտնութիւններու: Աւետարանի համարձակ հալածիչ մը, եղաւ հաւատացեալ քարոզիչն անոր: Իսկ իր քարոզչութիւնն եղաւ

նահատակութիւն մը ծայրէծայր: Այս պարմանալի քրիստոնեայն իր խօսքերուն թողքը սփռեց Պաղեստինէն մինչև Հոռոմ, եւ աշխատեցաւ Աւետարանին դասերը տալու այնպիսի պայմաններու մէջ, որոնք պարզապէս յուսահատական պիտի ըլլային հասարակ մահկանացուներուն համար: Պօղոս գիտէր թէ ինչի՞ հաւատացած էր ինքն: Հոն էր իր ոյժը:

Պետրոս՝ Գալիլիոյ ծովուն վրայ ծով կ'որսար, երբ կոչուեցաւ մարդ որսալու:

Պօղոս՝ Երուսաղէմէն Դամասկոս կ'երթար Աւետարանէն որսացումները հաւածելու, երբ ճամբուն վրայ լսեց ցնցող ձայնը: Սառուղ ինչո՞ւ կը հալածեն զիս: Պօղոս փրկուեցաւ այդ տեսիլքով եւ փրկեց հեթանոսութիւնը՝ շահելով զայն Աւետարանով:

Պօղոս եւ Պետրոս գործակից եւ առաքելակից եղան իրարու, վէճեր ու խնդիրներ ունեցան Աւետարանի հասկըցողութեան եւ անոր ուսուցման շուրջ, բայց վերջապէս կրցան հասկնալ զիրար եւ գործեցին: Երկուքն ալ փառաւորեցին Փրկիչը իրենց գործքով ու արիւնով, ու փառաւորուեցան Անով:

Աւագ Տօներուն չորրորդ եւ վերջին օրակը կը կազմեն Ջերեզեան եղբայրներ, Յակոբոս եւ Յովհաննէս,

ՈՐԳԻՔ ՈՐՈՏՄԱՆ Փրկչին մօրքուրորդին երբ: Երկու եղբայրներ, կրակոտ բնոյթ մը ունէին յառաջ, որ ինչպէս կ'երևի աւելի բուռն էր Յակոբոսի վերայ, եւ փութացուց անոր նահատակութիւնը, իսկ Յովհաննէսի վրայ փոխուեցաւ եւ սէր եղաւ բոլորովին: Իրենց շատ եւանդուն մէկ շարժումին եւ արտայայտութեան համար Փրկիչը՝ Բաներեցիս (Որդիք որոտման) տխրողոր տուաւ անոնց:

Բարեկեցիկ տան մը զաւակներ էին Ուղիֆ որոտման, հետեւեցան ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ, եւ պահ մը փորձուեցան, իրենց մօր մըջնորդութեամբ, փառաւոր զիրքեր տպահովել իրենց համար, երկնից թագաւորութեան մէջ, նստելով Փրկչին աջ ու ձախ կողմերը:

Փրկիչը չմերժեց իրեն եղած խնդիրքը, այլ հարցուց անոնց թէ պիտի կրնա՞ք զիմանալ իմ կրեւիք փորձութիւններուն: — Այո՛, անշուշտ, պատասխանեցին, այնպէս կարծելով թէ այդչափ խոստում մը բաւա-

կան պիտի ըլլար Աւետարանի թագաւորութեան մէջ տպահովելու իրենց փափաքած զիրքերը: Բայց Փրկիչն զիտել տուաւ, այդ զիրքերը եւ չեմ տար, եւ չեմ կրնար տալ, վասն զի այդ զիրքերը կ'առնուին, տուողը եւ չեմ, Հայրս է:

Ջերեզեան եղբայրներու այս փափաքին կը պարտինք աւետարանական այն սկզբունքը, զոր ինքն Փրկիչ բանաձեւեց. Ձեզմէ ո՞վ որ կ'ուզէ մեծ ըլլալ՝ ձեզի պաշտօնեայ թող ըլլայ, եւ ձեզմէ ո՞վ որ կ'ուզէ ատաղիմ ըլլալ, թող ծառայ ըլլայ ամէնուն (Մարկ. Ժ. 43, 44):

Որոնք որ Աւետարանի կը մօտենան փառքի եւ զիրքի համար, կը սխալին: Հոն մեծ ու պզտիկ չկայ. հոն առաջին, միջին եւ յետին չկայ: Ամէնքը հաւասար են հոն: Աւետարանեալներ իրենք են որ պիտի մեծցնեն իրենք զիրենք՝ իրենց հասկըցողութեան, իրենց հաւատքին, իրենց ծառայութեան համեմատ: Իւրաքանչիւր քրիստոնեայ ինքն է որ իր իսկ առժանիով կը մեծնայ կամ կը պզտիկնայ: Իսկարիքովտացին Յուդա, ինքն մաքնիլ եղաւ իր հասկըցողութեամբ, իր հաշտոյն, եւ զղջաց. բայց . . . շատ ուշ էր: Պետրոս ինքն նախադրեալ եղաւ եւ յայտարարեց մեռնիլ իր Վարդապետը պաշտպանելու համար. բայց չկրցաւ վտանգի պահուն իր ինքնութիւնը պաշտպանել, ուրաղա իր Փրկիչը, բայց զղջաց. . . փութով եւ փրկուեցաւ: Պօղոս ինքզինքը յանձնեց Փրկչին, եւ կրցաւ բռնել, եւ ինչե՞վ պակաս եմ միւս առաքեալներէն:

Եւ Ջերեզեան Յակոբոս եթէ չկրցաւ ուղղակի Փրկչէն առնել խոստում մը Աւետարանի թագաւորութեան մէջ Անոր աջ կողմը նստելու, բայց առաջին նահատակ առաքեալը եղաւ: Հերովդէս Ագրիպպոս գլխատել տուաւ Սուրբ 44ին (Գործք. ԺԲ.):

Երուսաղէմի Հայոց Ս. Յակոբ վանքը եւ մա'նաւանդ Տաճարը, իր անունը կը պարտի Ջերեզեան Յակոբոսին, որուն զուխը թաղուած է, Դիլիպիոյ կոչուած մատուռին մէջ:

Ապաւիացիներու աւանդութեամբ Ջերեզեան Յակոբոսն է որ Աւետարան քարոզած է իրենց:

Յովհաննէս՝ Առաքեալն ու Աւետարանիչը եղաւ ՍԻՐՈՅ, մեծ մտերմութեամբ

ծառայեց Փրկչին. ան էր որ այդ մեծ եւ խորհրդաւոր գիշերը, ընթերցեց սեղանին վրայ՝ ինկաւ Թիսուսի լանջքին եւ հարցուց, ո՞վ է քեզ մատնողը . . . :

Յովհաննէս երկար, չատ երկար ապրեցաւ, ըստ աւանդութեան հարիւրամեայ մը եղաւ, իր խօսքով ու անձին օրինակով քարոզեց Աւետարանը, աշակերտութիւն մը հասուց:

Երկու եղբայրներ ալ փառաւորուած են իրենց առաքելական ծառայութեան մէջ: Յակոբոս գլխատուժով կարմրեցաւ Աւետարանի ճամբուն վրայ, Յովհաննէս օժեալ ձեւութեան մը խաղաղութեան մէջ հանգեցաւ, կտակելով Թիսուս-Քրիստոսի եկե-

ղեցւոյն սիրոյ Աւետարան մը:

Յակոբոս, հետաքրքրական է չեւտել, մեր Ս. Յակոբ վանքով ամէնէն շատ հընչուած սուրբ մը եղաւ Հայոց մէջ: Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան Աթոռին պաշտպաններէն մէկն ալ Զեբեդեան Յակոբոսն է, առաջինը ըլլալով Տեառնեղբայր Յակոբոս:

Ո՛րչափ պարզ է այս սուրբերուն հաւատքը, և ո՛րչափ խորունկ անոնց սէրը հանդէպ Աւետարանի:

Աւետարանով փառաւորուեցան ասոնք ալ, որովհետեւ նախ իրենք փառաւորեցին Աւետարանը:

Բ. Ե.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Տ Ե Ր Ե Ի Ա Ք Ա Փ Թ Ա Գ Ը

Պիտի երբամ, պիտի երբամ ծաղկաբախի քաղս ճանկու
Հօրքս պարսկա՞ր՝ ուր նոր կեանք կ'առնուն ամեն ծաղիկներ.
Հոն ծրնապիտի՝ պիտի քանամ հոգւոյս այլեր ծաղ ծաղ,
Զի դեղքափներ ունի իմ Հայր Մեծ վիշտերուն յարկերու:

Պիտի երբամ, պիտի երբամ ըսել Իրեն գիթ արցունքով
«Տե՛ս, քե՛ ո՛րքան ատապնեցայ...»: Պիտի նայի նա ինձի
Այլափոխուած իմ կեանքիս, դաշկոտեմուս ակն ահաւայոյր
Պիտի ճանչնայ գիտ նա նորեկն, զի Հայրս ե իմ հօրապա:

Պիտի ըսէ՝ ա՛յ, այդ Դո՛ւն ես. քաղցրի՛կ հոգի վըշտան,
Երկրագունդը ա՛յ ճեղ չունի՝ քաղցրոյ համար մոդորած.
Անու՛շ հոգեակ, ես Աստուծ եմ, այլ ես մի՛ խորոպիտ,
Աւափի ե քո թուն տունդ, ա՛նա՛ իմ Սիրս, օ՛ն մըսի՛ր:

Ո՛վ գրութիւն, ո՛վ Քաղցրութիւն, Սուրբ Ապաստան. ո՛վ իմ Հայր.
Դու լռեցիր հեծեմանքներն այս զաւակիդ որ կուշար.
Ժամանած եմ արդե՛ն Քեզի, վասնզի Քեզ կը յուսամ,
Քանզի ունիս Դու այն ամենքն, զորս ես յասիս կորուսի:

Դու չե՛ս մեծեր այն ծաղիկը՝ որ գեղեցիկ չե՛ այլ ես.
Երկրագունդի այս ոճիրը երկրնի մէջ ե քաւուած.
Դիտեմ քե՛ Դու պիտի՝ չանիծես այս Քու զաւակդ ապիտաս՝
Որ չե՛ երբեք ԾԱԽԱՄ ոչինչ, այլ ՏԸԻԱՄ ե ամեն ինչ:

Mme DESBODES - VALMORE

Թրգւ. ՇԱՀԷ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Պոսքըն